

Resultaten monitor vmbo 2014-2015

door Kees Broekhof

Dit schooljaar vond de eerste meting in het vmbo plaats van de Monitor de Bibliotheek *op school*. Aan de meting werd deelgenomen door:

- 1.550 leerlingen
- 101 docenten
- 16 scholen
- 13 bibliotheekmedewerkers

De cijfers lijken bescheiden, zeker in vergelijking met de cijfers uit het basisonderwijs, maar het doel voor deze meting was maximaal 20 scholen, dus de projectuitvoerders kunnen tevreden zijn. Het aantal deelnemers maakt het mogelijk om conclusies te trekken op basis van gemiddelden voor de totale groep. Het enige voorbehoud dat we moeten maken is dat de deelname in de bovenbouw (ruim 200 leerlingen) beduidend lager was dan in de onderbouw (ruim 1.300), waardoor de representativiteit van de cijfers in de bovenbouw minder sterk is.

Leerlingen

Wat laten de cijfers zien? Er is een aantal interessante conclusies te trekken over de leerlingen die aan de monitor hebben deelgenomen:

- Het derde leerjaar valt bij veel onderwerpen in de monitor op als laagst scorend.
- In tegenstelling tot het basisonderwijs is er in het leesplezier geen sprake van een dalende trend tot in het laatste leerjaar: er is een daling van leerjaar 1 tot en met 3; leerjaar 4 laat weer een positieve trend zien.
- De interesse in leesboeken is het hoogst in leerjaar 4; het laagst in leerjaar 3.
- De interesse in stripboeken daalt gestaag van leerjaar 1 (52%) naar leerjaar 4 (37%).
- Vrijwel niemand van de leerlingen heeft interesse in poëzie (3%).
- Veel leerlingen zijn slecht te spreken over de collectie leesboeken in de mediatheek: 45% vindt de collectie niet aansprekend; 40% vindt de collectie wel aansprekend.
- Het boek wordt weinig gebruikt als informatiebron (15%); de computer des te meer (87%).

Docenten

Ook over de docenten in de monitor zijn enkele interessante conclusies te trekken:

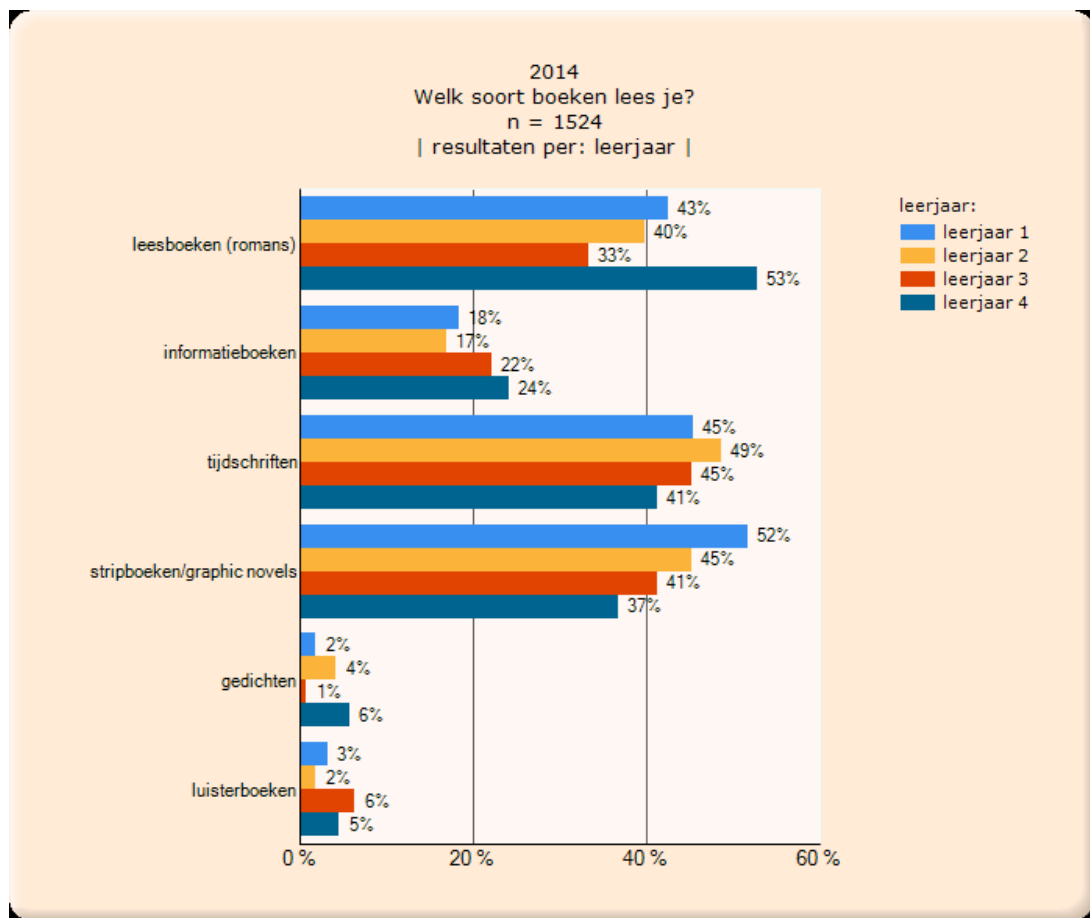
- Op iedere school is een minderheid van docenten bezig met leesbevorderende activiteiten.
- Het introduceren van romans of informatieve boeken komt weinig voor: ongeveer een derde van de docenten doet dit nooit; ongeveer een kwart doet dit minstens een keer per maand.
- De docenten denken in meerderheid (72%) dat de collectie romans in de mediatheek geschikt is voor hun leerlingen (de leerlingen denken daar echter anders over, zoals we hierboven zagen).
- Driekwart van de docenten noemt zichzelf voldoende vaardig in het didactisch gebruik van digitale media.
- Ongeveer de helft van de docenten volgt consequent effectieve didactische werkwijzen bij het onderwijs in informatievaardigheden.

Werk aan de winkel

De resultaten geven stof tot nadenken. Als de algemene indruk hierboven representatief is voor de lokale situaties, dan geeft dit aanleiding tot vragen als: Wat is er aan de hand in leerjaar 3? Moet dit een specifieke doelgroep worden voor ons leesbevorderingsbeleid? Wat zorgt ervoor dat het beeld in leerjaar 4 relatief gunstig is? Wat kunnen we daaruit leren voor de andere leerjaren? Wat moeten we met het gegeven dat zoveel leerlingen niet te spreken zijn over de collectie in de mediatheek? Hebben we een goed scholingsaanbod voor docenten die geen effectieve werkwijzen gebruiken in het onderwijs in informatievaardigheden? Natuurlijk is het voor de betrokkenen belangrijk om lokaal te analyseren hoe het beeld er op hun eigen school of scholen precies uitziet. Dat beeld biedt de aanknopingspunten voor beleidsbeslissingen en werkafspraken in de een-op-een samenwerking tussen school en bibliotheek.

Complex

Uit de ervaringen blijkt dat in het vmbo het afnemen van de monitor – net als het samenwerken überhaupt – een stuk complexer is dan in het basisonderwijs. De scholen zijn groter, de organisatie is gelaagder, het programma is gevarieerder en de docenten zijn meer gespecialiseerd en autonoom. Het is dan ook een flinke uitdaging om als bibliotheek in deze context doelgericht met de docenten samen te werken. De monitor biedt daarvoor gelukkig concrete aanknopingspunten.

De soorten boeken die vmbo-leerlingen zeggen te lezen, per leerjaar (meerdere antwoorden mogelijk), 2014-2015